

S-29 Nov., 2013 AC after Circulars from Circular No.55 & onwards

- 43 -

डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर मराठवाडा विद्यापीठ, औरंगाबाद**परिपत्रक क्रमांक/एस.यु./कला/अभ्यासक्रम/७५/२०१४**

या परिपत्रकाद्वारे सर्व संबंधितांना सुचित करण्यात येते की, कला विद्याशाखेने शिफारस केल्यानुसार बी.ए., बी. एस्सी., बी.कॉम., बी.एस.डब्ल्यू., बी.एफ.ए., या मधील अनिवार्य, द्वितीय भाषा व ऐच्छिक तसेच एम. ए. हिंदी, इंग्रजी व संस्कृत द्वितीय वर्ष, तृतीय व चतुर्थ सत्र पध्दतीचे सुधारित अभ्यासक्रमास विद्यापरिषदेच्या वतीने मा. कुलगुरु यांनी, त्यांना प्राप्त असलेला विशेष अधिकार महाराष्ट्र विद्यापीठ अधिनियम-१९९४ कलम १४(७) अन्वये मान्यता दिलेली आहे. त्या अनुषंगाने सुधारीत तयार केलेल्या अभ्यासक्रमाच्या आकृतीबंधाची प्रत या परिपत्रकासोबत आपल्या पुढील कार्यवाहीसाठी पाठविण्यात येत आहे.

अ.क्र.	सुधारीत अभ्यासक्रम	विषय	सत्र
१.	बी.ए. बी. एस्सी. बी.कॉम. बी.एस.डब्ल्यू., अनिवार्य, द्वितीय भाषा व ऐच्छिक	मराठी	तृतीय व चतुर्थ
२.	बी.ए. बी. एस्सी. बी.कॉम. बी.एस.डब्ल्यू., अनिवार्य, द्वितीय भाषा व ऐच्छिक	हिंदी	तृतीय व चतुर्थ
३.	एम.ए.	हिंदी	तृतीय व चतुर्थ
४.	बी.ए. बी. एस्सी. बी.कॉम., बी.एस.डब्ल्यू., अनिवार्य, द्वितीय भाषा व ऐच्छिक	इंग्रजी	तृतीय व चतुर्थ
५.	एम.ए.	इंग्रजी	तृतीय व चतुर्थ
६.	बी.ए. बी. एस्सी. बी.कॉम., बी.एस.डब्ल्यू., अनिवार्य, द्वितीय भाषा व ऐच्छिक	उर्दू, अरेबिक आणि पार्शियन	तृतीय व चतुर्थ
७.	बी.ए. बी. एस्सी. बी.कॉम., बी.एस.डब्ल्यू., अनिवार्य द्वितीय भाषा आणि ऐच्छिक	पाली आणि बुद्धीझम	तृतीय व चतुर्थ
८.	बी.ए. बी. एस्सी. बी.कॉम. बी.एस.डब्ल्यू., अनिवार्य, द्वितीय भाषा व ऐच्छिक	संस्कृत	तृतीय व चतुर्थ
९.	एम.ए.	संस्कृत	तृतीय व चतुर्थ

उपरोक्त सुधारीत केलेल्या अभ्यासक्रमाचा आराखडा शैक्षणिक वर्ष २०१४-१५ करिता मर्यादित असेल व विद्यापरिषदेच्या अंतिम मान्यतेनंतर हे परिपत्रक नियमित ठेवण्याबाबत या कार्यालयाद्वारे नवीन परिपत्रक पारीत करण्यात येईल. तसेच सुधारीत व नवीन तयार केलेल्या अभ्यासक्रमाच्या आराखड्याची प्रत विद्यापीठाच्या [1] www.bamu.net, [2] www.affiliation.oaasisbamu.org या संकेतस्थळावर उपलब्ध आहे.

करिता, या परिपत्रकाची सर्व संबंधितांनी नोंद घ्यावी.

विद्यापीठ प्रांगण,
औरंगाबाद-४३१ ००४.
संदर्भ क्र.एस.यु./कला/जे.एल.के. /२०१३-१४/
७२९१-७६९०
दिनांक :- ०२-०६-२०१४.

}}
}}
}}
}}
}}
}}
****

संचालक,
महाविद्यालये व विद्यापीठ
विकास मंडळ.

S-29 Nov., 2013 AC after Circulars from Circular No.55 & onwards

- 44 -

--2--

या परिपत्रकाची एक प्रत :-

- १) मा. परिक्षा नियंत्रक, परिक्षा विभाग,
- २) मा. प्राचार्य, सर्व संलग्नीत महाविद्यालये,
- ३) संचालक, युनिक यांना विनंती करण्यात येते की, सदरील अभ्यासक्रम विद्यापीठाच्या संकेतस्थळावर उपलब्ध करुण देण्यात यावेत.
- ४) संचालक, ई-सुविधा केंद्र, विद्यापीठ परिसर,
- ५) जनसंपर्क अधिकारी, मुख्य प्रशासकीय इमारत,
- ६) कक्ष अधिकारी, पात्रता विभाग, मुख्य प्रशासकीय इमारत,
- ७) कक्ष अधिकारी, बी.ए.,एम.ए. विभाग, परीक्षा भवन,
- ८) अभिलेख विभाग, मुख्य प्रशासकीय इमारती मागे,
डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर मराठवाडा विद्यापीठ, औरंगाबाद.

-***-

**DR. BABASAHEB AMBEDKAR
MARATHWADA UNIVERSITY,
AURANGABAD**

**Revised syllabus
Sanskrit – B.A. Second Year
(Under the Faculty of Arts)**

(Effective from 2014-15 onwards)

DR. BABASAHEB AMBEDKAR MARATHWADA UNIVERSITY,
AURANGABAD
Revised syllabus
Sanskrit – B.A. Second Year
(Under the Faculty of Arts)

1. Year of Implementation- Will be implemented from June 2014-15
2. Pattern- The pattern of Examination will be semester system.
3. The structure : Implementation of the structure as prescribed by university.
4. Nature of question paper : As per established pattern
5. Scheme of Teaching and examination :

Revised syllabus is designed for the students who want to learn
Sanskrit and study of analyze the literature & Language.

B.A. IIIrd & IVth Semester

Sr. No.	Course No.	Paper No. Name			Exam Scheme (Marks)
				Periods	Marks
1	SAN BA05	Vपञ्चमहाकाव्यांचा इतिहास		60	50
2	SAN BA06	VI रघुवंशम्		60	50
3	SAN BA07	VII गद्यकाव्य-शुकनासोपदेश		60	50
4	SAN BA08	VIII नाटक-संगीत सौमद्रम्		60	50

प्रश्नपत्रिका V - पञ्चमहाकाव्यांचा इतिहास

पेपर कोड - SAN BA005

पुढील पञ्च महाकाव्यांच्या स्वरूप - विशेषांचे अध्ययन.

गुण ५०

- १) रघुवंशम् - कालिदास
  - २) कुमारसंभवम् - कालिदास
  - ३) किरातार्जुनीयम् - भारवी
  - ४) शिशुपालवधम् - माघ
  - ५) नैषधीयचरितम् - श्रीहर्ष
- उद्दिष्टे -

- १) संस्कृततातील विदग्धमहाकाव्यांच्या परंपरेचा अभ्यास करणे.
- २) विदग्धमहाकाव्यांची वैशिष्ट्ये अभ्यासणे .
- ३) पञ्चमहाकाव्यांचे कथानके , व्यक्तिरेखा विशेष, लेखनशैली , रसपरिपोष, अलंकार व छंदे योजना, त्यावरील विविध शास्त्रांचा प्रभाव , इत्यादी मुद्द्यांच्या आधारे अध्ययन करणे.
- ४) कलेच्या दृष्टीने पञ्चमहाकाव्यांचे स्वरूप - विशेष अभ्यासणे .
- ५) संस्कृतसाहित्यात या विदग्धमहाकाव्यांनी निर्माण केलेले काव्यकलेचे निकष अभ्यासणे.

संदर्भग्रन्थसूची -

- १) संस्कृतकाव्याचे पंचप्राण - डॉ. के. ना. वाटवे.
- २) संस्कृत के महाकाव्यपञ्चकमे व्युत्पत्ती - डॉ. मुसळगावकर, चौखम्बा प्रकाशन, वाराणसी.
- ३) रघुवंशम् - कालिदास- चौखम्बा प्रकाशन
- ४) कुमारसंभवम् - कालिदास , चौखम्बा प्रकाशन
- ५) किरातार्जुनीयम् - भारवी , चौखम्बा प्रकाशन.
- ६) नैषधीयचरितम् - श्रीहर्ष , चौखम्बा प्रकाशन.

प्रश्नपत्रिका VI रघुवंशम्
पेपर कोड - SAN BA००६

गुण ५०

रघुवंशम् - कालिदास .

रघुवंशाच्या प्रथम , सर्गाचे विशेष अध्ययन .

रघुवंशाच्या द्वितीय सर्गाचे सामान्य अध्ययन .

उद्दिष्टे-

- १) महाकवी कालिदासाच्या रघुवंशाचे परिचयात्मक स्वरूप अभ्यासणे.
- २) रघुवंशाच्या साहित्यिक मूल्यांचा वेध घेणे .
- ३) रघुवंशाच्या लेखनशैलीचे पैलू समजून घेणे.
- ४) रघुवंशाच्या आधारे कालिदासाने संस्कृत साहित्यात कलेचे जे मापदंड निर्माण केले, त्यांचे परिशीलन करणे.
- ५) रघुवंशातील आदर्शव्यक्तिरेखा अभ्यासणे.

संदर्भग्रन्थसूची -

- १) रघुवंशम् - चित्रशाळा, प्रकाशन,
- २) रघुवंशम् - चौखम्बा प्रकाश .
- ३) रघुवंश परिशीलन- डॉ. अन्नपूर्णा देव ,
- ४) संस्कृतसाहित्यका इतिहास- आ. बलदेव उपाध्याय , चौखम्बा प्रकाशन .

प्रश्नपत्रिका VII गद्यकाव्य - शुकनासोपदेश -
पेपर कोड SAN BA००७

गद्यकाव्य - शुकनासोपदेश -
बाणभट्टकवीच्या कादंबरीतील शुकनासोपदेश-

उद्दिष्टे -

- १) संस्कृतातील गद्यकाव्याच्या परंपरेचे स्वरूप अभ्यासणे.
- २) गद्यकाव्य म्हणून कादंबरीचे स्वरूप व वैशिष्ट्ये अभ्यासणे.
- ३) युवकांना विवेकशील बनविण्याच्या दृष्टीने गुरूकडून केल्या गेलेल्या उपदेशाचे महत्त्व समजून घेणे.
- ४) सत्ता, संपत्ती व तारुण्य यांच्या परिणामांची शुकनासोपदेशाच्या अनुषंगाने साधक-बाधक चर्चा करणे.
- ५) बाणभट्टाच्या वर्णनात्मक, समास - संधीप्रचुर लेखनशैलीचे विशेष अभ्यासणे .

संदर्भग्रन्थसूची -

- १) कादम्बरी - शुकनासोपदेश: - रामपालशास्त्री, चौखम्बा प्रकाशन, वाराणसी
- २) (कादम्बरीतील) शुकनासोपदेश - डॉ. रूपाली कापरे,

प्रश्न पत्रिका -VIII नाटक - संगीत सौभद्रम्
पेपर कोड SAN BA००८

संगीत सौभद्रम् -श्री . भि. वेलणकर

अंक १ते३ - विशेष अध्ययन

अंक ४व५ - सामान्य अध्ययन

उद्दिष्टे १) आधुनिक साहित्य म्हणून संगीत सौभद्रम् या नाटकाचा अभ्यास करणे .

२. संगीतसौभद्रम् श्री. अण्णासाहेब किल्लोस्कर लिखित संगीतसौभद्र या मराठी नाट्यकृतीचा संस्कृत अनुवाद असल्याने अनुवादित संस्कृत साहित्याचा अभ्यास करणे

संदर्भ ग्रंथ -

१. संगीत सौभद्रम् - श्री .भि. वेलणकर

२. संगीत सौभद्र - श्री . अण्णासाहेब किल्लोस्कर

Head
Department of Sanskrit,
Dr. Babasaheb Ambedkar
Marathwada University, Aurangabad.

B.A.- द्वितीयवर्ष - ऐच्छिक अभ्यासक्रम

प्रश्नपत्रिकांचे स्वरूप

V पञ्चमहाकाव्यांचा इतिहास

			गुण ५०
प्रश्न १.	विवेचक परिच्छेद लिहा . (कोणतेही २)	१५	
प्रश्न २.	थोडक्यात टीपा लिहा . (कोणतेही ३)	१५	
प्रश्न ३.	दीर्घोत्तरी प्रश्न विकल्पासह	१०	
प्रश्न ४.	दीर्घोत्तरी प्रश्न विकल्पासह	१०	

VI रघुवंशम्

			(गुण ५०)
प्रश्न १.	भाषांतर करा . (कोणतेही ३)	१५	
प्रश्न २.	ससंदर्भ स्पष्टीकरण करा. (कोणतेही २)	१०	
प्रश्न ३.	विवेचक परिच्छेद लिहा. (कोणतेही २)	१०	
प्रश्न ४.	दीर्घोत्तरी प्रश्न विकल्पासह	१५	

VII - शुकनासोपदेश

			गुण ५०
प्रश्न १.	भाषांतर करा . (कोणतेही ३)	१५	
प्रश्न २.	ससंदर्भ स्पष्टीकरण करा. (कोणतेही २)	१०	
प्रश्न ३.	विवेचक परिच्छेद लिहा. (कोणतेही २)	१०	
प्रश्न ४.	दीर्घोत्तरी प्रश्न विकल्पासह	१५	

प्रश्नपत्रिका VIII नाटक संगीतसौभद्रम्

		गुण ५०
प्रश्न १.	भाषांतर करा . (कोणतेही ३)	१५
प्रश्न २.	ससंदर्भ स्पष्टीकरण करा. (कोणतेही २)	१०
प्रश्न ३.	विवेचक परिच्छेद लिहा. (कोणतेही २)	१०
प्रश्न ४.	दीर्घोत्तरी प्रश्न विकल्पासह	१५

B.A., B.SC, B.Com – Second Language Sanskrit IIIrd & IVth Semester

Sr. No.	Course No.	Paper			Exam Scheme (Marks)
				Periods	Marks
1	SAN SL03	संस्कृत गद्य व पद्य		60	50
2	SAN SL04	संस्कृत गद्य व पद्य		60	50

Head
Department of Sanskrit,
Dr. B. R. Ambedkar
University, Aurangabad.

द्वितीय भाषा - संस्कृत बी.ए. बी. एस्सी ., बी.ए., बी . कॉम द्वितीयवर्ष
प्रथमसत्र

प्रश्नपत्रिका - ३ संस्कृत गद्य व पद्य
पेपर कोड- SANSL००३

गुण - ५०

गीर्वाण मञ्जरी - गद्य - १ते ४, पद्य - १ते ४

उद्दिष्टे :-

१. मूल्यविचार प्रधान व संस्कारक्षम वाङ्मय म्हणून संस्कृत वाङ्मयाचा परिचय करून देणे
२. सुबोधशैली , कमीशब्दांत स्पष्टपणे विचार , आशय अभिव्यक्त करणाऱ्या संस्कृतकाव्यभाषेचे व लेखन शैलीचे अध्ययन करणे.

संदर्भग्रंथ:

१. गीर्वाणमञ्जरी (संपादन) संस्कृत अभ्यासमंडळ , डॉ. बा. आं म. विद्यापीठ औरंगाबाद.

द्वितीयसत्र

प्रश्नपत्रिका - ४ संस्कृत गद्य व पद्य
पेपर कोड - SANSL००४

गीर्वाणमञ्जरी

गद्य - ५ ते ८

पद्य - ५ते ८

उद्दिष्टे

३. आधुनिककाळात संस्कृतभाषेची उपयोगिता अभ्यासणे.
४. संस्कृत वाङ्मयातील विज्ञाननिष्ठ व शास्त्रीय विचारांची ओळख होणे व त्या दृष्टीने संस्कृत वाङ्मयाचे अध्ययन करणे.

संदर्भग्रंथ :

१. गीर्वाणमञ्जरी - संपादन - संस्कृत अभ्यासमंडळ डॉ. बा. आं म. विद्यापीठ औरंगाबाद.

द्वितीय भाषा - संस्कृत बी.ए. बी. एस्सी ., बी.ए., बी . कॉम द्वितीयवर्ष

प्रश्नपत्रिकांचे स्वरूप

प्रथमसत्र

प्रश्नपत्रिका - ३ संस्कृत गद्य व पद्य

पेपर कोड- SANSL००३

			गुण ५०
प्रश्न १.	भाषांतर करा . (कोणतेही ३)	१५	
प्रश्न २.	ससंदर्भ स्पष्टीकरण करा. (कोणतेही २)	१०	
प्रश्न ३.	विवेचक परिच्छेद लिहा. (कोणतेही २)	१०	
प्रश्न ४.	दीर्घोत्तरी प्रश्न विकल्पासह	१५	

द्वितीयसत्र

प्रश्नपत्रिका -४ संस्कृत गद्य व पद्य

पेपर कोड - SANSL००४

			गुण ५०
प्रश्न १.	भाषांतर करा . (कोणतेही ३)	१५	
प्रश्न २.	ससंदर्भ स्पष्टीकरण करा. (कोणतेही २)	१०	
प्रश्न ३.	विवेचक परिच्छेद लिहा. (कोणतेही २)	१०	
प्रश्न ४.	दीर्घोत्तरी प्रश्न विकल्पासह	१५	

Head
Department of Sanskrit,
Dr. Babasaheb Ambedkar
Marathwada University, Aurangabad.